

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

На працягу некалькіх гадоў мы аснасім падобным абсталяваннем усе нашы структуры ў буйных гарадах. Такую тэхніку можна пабачыць у ФБР, Еўраполе, іншых вядучых крыміналістычных падраздзяленнях свету. Але мы імкнемся, дзе магчыма, укараняць айчыныя распрацоўкі.

Старшыня ДКСЭ асобна спыніўся на тэме лжывага «мініравання» ў Мінску буйных аб'ектаў.

— У любым выпадку, тэлефонны «мінёр» пакідае свой індывідуальны след. Гэта голас. Ён, як і адбітак пальца, і ДНК, — рэч выключна індывідуальная, — заўважыў Андрэй Швед. — Так, голас можна паспрабаваць сказіць, надаць яму іншую танальнасць. Але гэта не дапаможа змяніць яго фізічныя характарыстыкі. У нас ёсць базы даных, дзе запісаны вялікі масіў галасоў падазраваных асоб. І калі да нас паступае чарговы ўзор голасу, то мы або параўноўваем яго з тымі, якія даюць нам праваахоўныя органы,

або «праганяем» праз сваю базу.

На пляцоўцы каля ўпраўлення ДКСЭ па Мінску былі размешчаны перасоўныя крыміналістычная і выбухаватэхнічная лабараторыі. Сваю гатоўнасць паказала і адмысловае падраздзяленне па рабоце з крыніцамі інізавальнага выпрамянення.

Аўтар гэтых радкоў змог часткова прымерыць на сябе амуніцыю, якую апрамае эксперт, калі забірае радыеактыўную пробу. Спярша — свінцовы фартух, які абараняе ад гама-выпрамянення. На галаву надзяваю шлем. Бяру ў рукі шчуп і чапляю белую пласцінку,

якая з'яўляецца па легендзе ўмоўна радыеактыўнай. Што і казаць, пад амаль трыццаціградусным спякотным сонейкам амуніцыя, якая важыць кілаграмаў сем, на гравяецца вельмі хутка. А гэта мы яшчэ не абаранілі ногі!

— Звярніце ўвагу на гэты белы касцюм, — кажа **начальнік аддзела даследавання механізмаў гарэння цэнтральнага апарату ДКСЭ Расціслаў КУРСЕВІЧ**. — На першы погляд здаецца, што ён важыць шмат. Але насамрэч касцюм вельмі лёгкі. Ён прызначаны для абароны ад альфа- і бэта-выпрамянення. На абодвух рукавах замацавана па дазіметры. Адзін з іх паказвае радыяцыйную абстаноўку ў рэжыме рэальнага часу, другі — накопляльны. Ён выкарыстоўваецца, калі ў забруджанай зоне трэба правесці пэўны час.

Такое абсталяванне з'явілася ў судовых экспертаў недзе каля года таму. Распрацавана яно ў Беларусі. Выключэнне — панарамная камера на капюшоне. Яна патрэбна для здымкі мясцовасці. Невялікія радыеактыўныя аб'екты мож-

на пакласці ў спецыяльны фальгаваны канверт. А вось калі гаворка ідзе пра гама-выпрамяненне або габарытны прадмет, то тут ужо будзе выкарыстана спецыяльная бочка, зробленая з адмысловай маркі сталі.

Гэтая бочка выкарыстоўваецца і падчас выбухаватэхнічных экспертыз. Яна можа вытрымаць выбух каля 400 грамаў трацілу. Скажам, аўтамабіль такая колькасць выбуховыя рэчывы ў такой бочцы падарваць можна спакойна. Раней эксперты збіралі выбухованебяспечныя прадметы і везлі іх цэнтралізавана на палігон. Цяпер жа гэтае правіла дзейнічае толькі для буйных боепрыпасаў — напрыклад, снарадаў. Адпаведна, сама экспертыза рыхтуецца хутчэй. Гэтая камера зроблена ў Расіі. Аднак наш Інстытут парашковай металургіі яе істотна мадэрнізаваў. Расійскія там засталіся толькі вонкавыя сценкі.

Эксперты таксама прадэманстравалі дзейнасць лабараторыі, прызначанай для забору біялагічных слядоў. У тым ліку — і паху.

— Пах можа захоўвацца або на прадмеце, або ў паветры на месцы здарэння, — кажа **галоўны эксперт аддзела крыміналістычных улікаў Цэнтральнага апарату ДКСЭ падпалкоўнік юстыцыі Дзяніс КУЗЬМЕНКА**. — Гэтыя

Акрамя таго, эксперты паказалі магчымасці аптычнага аўтамабільнага эндаскопа, які выкарыстоўваецца пры пошуку пашкоджанняў аўтамабіляў у цяжкадаступных месцах і схаваных поласцах, а таксама мабільны комплекс, прызначаны для

сляды збіраюць даволі даўно — ужо некалькі дзесяцігоддзяў. І ўвесь гэты час нашымі памочнікамі застаюцца сабакі. Лепш за іх пах не апазнае ніхто.

У арсенале экспертаў ёсць і рознакаляровыя ультрафіялетавыя ліхтары. Яны выкарыстоўваюцца для таго, каб знайсці біялагічныя сляды. Напрыклад, калі сліна высыхае, чалавечае вока яе не ўбачыць. А вось спецыяльны ліхтар яе высветліць, як на рэнтгене.

здабыцця інфармацыі з мабільнага тэлефона.

Істотны крок наперад зроблены ў дактыласкапічных даследаваннях. Новае абсталяванне можа атрымаваць і перадаваць інфармацыю пра знойдзеныя на месцы здарэння сляды рук нават пад вадой.

Такім чынам, судовыя эксперты падыходзяць да II Еўрапейскай гульні ў максімальнай гатоўнасці.

Валяр'ян ШКЛЕННІК.
Фота Андрэя САЗОНАВА.

СЁННЯ — ПРАЕКТ, ЗАЎТРА — РЕАЛЬНАСЦЬ

На XV Рэспубліканскім экалагічным форуме, што ў мінулыя выхадныя прайшоў у Навагрудку, былі прадстаўлены экалагічныя распрацоўкі і інавацыі, якія адпавядаюць найлепшым даступным практыкам. Удзельнікі і госці форуму мелі магчымасць прымаць удзел у спецыялізаваных навукова-практычных семінарах, дыскусіях спецыялістаў па пытаннях укаранення сучасных экалагічна чыстых тэхналогій у гарадскую прамысловасць, захавання біялагічнай разнастайнасці, устойлівага кіравання адходамі, рацыянальнага выкарыстання водных рэсурсаў.

У рабоце форуму прынялі актыўны ўдзел міжнародныя партнёры. Міністр прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Андрэй ХУДЫК выказаў асаблівую падзяку Еўрапейскаму саюзу, міжнародным арганізацыям і ў прыватнасці праграме развіцця ААН:

— Менавіта яны дапамагаюць у нашым станаўленні на сучасны экалагічна бяспечны, эканамічна эфектыўны і сацыяльна арыентаваны шлях развіцця і прапануюць канкрэтныя крокі па ўкараненні механізмаў устойлівага развіцця.

Адзначым, што XV Рэспубліканскі экалагічны форум прайшоў у юбілейны для Гродзенскай вобласці год яе 75-годдзя. Падчас звароту да ўдзельнікаў старшыня аблвыканкама Уладзімір КРАЎЦОЎ сказаў, што Навагрудак — адзін з лідараў у рэалізацыі ідэй зялёнай эканомікі: — На гэтай зямлі ўдаецца ўва-собіць у жыццё праекты па выкарыстанні энергіі ветру, сонца. Тут рэалізаваны добрыя праекты па ўтылізацыі бытавога смецця. Пры гэтым на Навагрудчыне не просяць бюджэтныя сродкі, а шукаюць грошы самі.

У першы дзень форуму ўдзельнікі абмеркавалі актуальныя пытанні развіцця малых гарадоў. Дзейнічалі навукова-практычныя секцыі («Водныя рэсурсы», «Зялёныя гарады», «Адходы»). На плошчы Леніна працавала выстаўка прадпрыемстваў і арганізацый, прадукцыя і навуковыя распрацоўкі якіх адыгрываюць значную ролю ў вырашэнні экалагічных праблем.

Знакавай падзеяй першага дня форуму стала адкрыццё дубова-ліпавага гаю (каля 500 саджанцаў) пры ўдзеле міністра прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Андрэя Худыка і старшыні Навагрудскага райвыканкама Сяргея Федчанкі. Доўгі час гэтая тэрыторыя пуставала, але неўзабаве тут плануецца стварэнне паўнаважнай зоны адпачынку з лаўкамі, спартыўнымі пляцоўкамі, сажалкай і нават невялікім вадаспадам.

Наглядным пацвярджэннем беражлівага падыходу да навакольнага асяроддзя, да арганізацыі гарадской прасторы стала адкрыццё экалагічнай сцежкі на тэрыторыі ландшафтнага прыродаахоўнага заказніка «Свіцязянскі», закладка альпійскай горкі, адкрыццё вуліцы, абсталяванай сістэмай «разумнага» святлодыёднага асвятлення

і шэраг іншых мерапрыемстваў у рамках форуму.

На пленарным пасяджэнні выступілі намеснік старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Нацыянальны каардынатар па дасягненні Мэт устойлівага развіцця Мар'яна Шчоткіна і пастаянны прадстаўнік ПРААН у Беларусі Аляксандра Салаўёва.

У другі дзень форуму адбылося зарыбленне возера Маладзёжнае. У вадаём запусцілі некалькі дзясяткаў асобін шчупака звычайнага, белага амура і еўрапейскага сома, прывезеных з рыбгаса Бярозаўскага раёна Брэсцкай вобласці. Падрыхтаваны дакумент аб забароне на аматарскае рыбалоўства на Маладзёжным тэрмінах не менш за тры гады. Гэтая забарона дазволіць сому дасягнуць паловай сталасці і забяспечыць у далейшым яго ўзнаўленне, шчупаку — забяспечыць не-

раст налета, а беламу амуру — не дапусціць зарастання вадаёма.

Вольга ПРАЛЮК.
Фота Ганны ЗАНКАВІЧ.

Летась па экалагічнай лініі ўдалося прыцягнуць у Беларусь каля шасці мільянаў долараў інвестыцый. На сённяшні дзень зарэгістравана яшчэ пяць праектаў міжнароднай тэхнічнай дапамогі на суму каля 24 мільянаў долараў. Усе яны накіраваны на прыродаахоўную дзейнасць: адаптацыя да наступстваў змены клімату, работа з устойлівымі арганічнымі забруджвальнікамі, абыходжанне з адходамі, уцягванне грамадскасці ў кіраванне эканамічнымі працэсамі. Як правіла, лакальныя праекты затым маштабуюцца на ўсю краіну.